

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЕРДЯНСЬКОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО РАЙОНУ

Курортна індустрія регіону характеризується оазисним типом рекреаційного освоєння території. В межах Запорізького Приазов'я сформовано три курорти: «Бердянськ», «Кирилівка» і «Приморськ». Даний регіон є найбільш сприятливим для розбудови курортно-рекреаційного господарства. Тут також склалися рекреаційні угіддя стихійного тривалого і короткочасного відпочинку локального значення (Новопетрівські і Луначарські – Бердянського адміністративного району; Орловські – Приморського району; Радивонівські – Якимівського району; Чкаловські, Ботієвські і Степанівські – Приазовського району) [2].

В економічній географії при зонуванні рекреаційних територій прибережні рекреаційні території Бердянського адміністративного району відносять до Бердянського рекреаційного району, що охоплює наступні рекреаційні зони: Бердянський грязьовий курорт та Новопетрівські, Луначарські й Дмитрівські рекреаційні угіддя локального значення у Бердянському районі, призначені для сезонного відпочинку, однак у межах району їх статус не зафіксовано жодним правовим чи нормативним актом. Відтак, з одного боку, вони мають вигідне географічне положення, сприятливі природні умови, зручне транспортне сполучення для організації рекреаційної діяльності [1].

Бердянський район в силу свого географічного розташування має умови та потенціал для розвитку рекреаційних територій, які обумовлені наявністю запасів бальнеологічних ресурсів (клімат, піщані пляжі, лікувальні грязі, ропа лиманів, морська вода тощо) мережею оздоровчих закладів для відпочинку та рекреації населення. Серед них найбільшу привабливість має узбережжя Азовського моря, яке простягається у Бердянському районі майже на 35 км, а також прибережна зона Осипенківського водосховища. З іншого боку,

володіючи багатим рекреаційним потенціалом, на сьогодні Бердянський район в недостатній мірі його використовує (освоєно приблизно 7-9 км узбережжя з 35 км берегової смуги) через брак фінансових коштів: не розроблена технічна документація землеустрою прибережної території, не встановлені прибережні захисні смуги вздовж моря, не проведено встановлення земель рекреаційного та оздоровчого призначення, що призводить до неефективного природокористування, а іноді й хижацького їх використання туристами та місцевими мешканцями.

При майже співставних площах берегової зони м. Бердянська і Бердянського району рекреаційний комплекс у 5-7 разів відстає по кількості лікувально-оздоровчих і туристично-рекреаційних закладів, у 15-17 разів по кількості койко-місць та 10-12 разів по кількості обслуговуваних рекреантів.

У Бердянському районі в трьох прибережних населених пунктах знаходяться 23 оздоровчих заклади (три дитячих), які функціонують лише в літній період. Транспортне сполучення до узбережжя моря незадовільне, майданчики для автостоянки необлаштовані.

Комунальна інфраструктура (водогін, каналізація) на прибережній території Бердянського району відсутня. Тому крупних державних інвестицій потребує рекреаційно-туристична інфраструктура, берегоукріплення, фінансування протизсувних робіт в межах рекреаційних угідь району [3].

В Приморському районі існує майже 60 оздоровчих установ (в т.ч. 8 дитячих), але вони в основному працюють лише у літній період і призначені для короткострокового відпочинку. Частина оздоровчих закладів працює не стабільно (недостатньо розвинута маркетингова діяльність, низька матеріально-технічна база та фінансова спроможність). Цілорічно працює обласна фізіотерапевтична лікарня з можливістю використання морської та лиманної грязі, поклади якої у районі значні, а лікувальні властивості перевищують знамениті Сакські грязі у Криму, але цей ресурс не використовується. Функціонує туристично-оздоровчий комплекс «Приморський», де

впроваджуються нові методи оздоровлення у поєднанні з відпочинком, але термін функціонування також обмежений.

Прибережна зона облаштована комунальною інженерно-технічною мережею (водопровід, каналізація, електромережі, газопровід), але потужності станції доочищення стічних вод до екологічних стандартів, особливо в курортний сезон недостатні. Роботи з реконструкції існуючих очисних споруд розпочато тривають вже понад 15 років, однак, через нестачу фінансування не закінчено і нині. Також відзначається незадовільне транспортне сполучення до узбережжя моря [4].

У Приазовському районі на території чотирьох сільських радах, розташованих на березі моря, знаходиться 23 оздоровчих заклади (один дитячий), які мають сезонний характер функціонування, в літній період. Берегова лінія Приазовського району – 35 км, з них приблизно 11 км ефективно використовуються для організації курортно-рекреаційної діяльності.

Територія Приазовського району розташована в межах двох великих гідрогеологічних структур: східної окраїни Причорноморського артезіанського басейну і гідрогеологічної області розвитку тріщинних вод Українського кристалічного масиву. На підставі комплексного вивчення природних факторів Приазовського району у межах району виділений ряд медичних зон, на території яких можливо організувати лікувально-оздоровчі установи.

Основними видами рекреаційних ресурсів є лікувальні мулові грязі Молочного, Олександрівського, Демузгельського і Ботієвського лиманів, 32 джерела різноманітних мінеральних вод, використання яких можливе, як при санаторно-курортному лікуванні, так і для промислового розливу в якості лікувально-столових вод; морські й лиманські пляжі; ропа лиманів і морська вода. Піщане узбережжя Азовського моря у межах с. Ботієво і с. Строганівка розділяє два грязьових родовища. Дослідження мулистих грязей, проведені Бердянською хімлабораторією гідрогеологічної режимно-експлуатаційної станції, показало, що грязі характеризуються гарною в'язкістю, повною відсутністю неприємного запаху, високою клейкістю [5].

Економіко-статистичне та візуальне дослідження рекреації регіону показало, що комунальна інфраструктура на прибережній території Приазовського району відсутня, тобто у господарському значенні рекреаційна територія в районі практично неосвоєна досі.

За роки існування незалежної України закладено підвалини вітчизняного туризму. Завдання, що стоять перед українським туризмом, потребують стратегічного планування його розвитку на перспективу, комплексного підходу до їх вирішення та головне – розробки дієвих виконавчих механізмів, які дозволять зробити його високорентабельною галуззю, сприятимуть соціально-економічному та культурному розвитку країни, створенню її позитивного іміджу в світі [6].

Список використаної літератури

1. Артюхин Ю.В. Антропогенный фактор в развитии береговой зоны моря. – Ростов/Дон: Изд-во Ростовск. унив., 1989. – 144 с.
2. Географічна енциклопедія України: в 3 томах / Редкол. О.М. Маринич (відпов. редактор) та ін. - К.: УРЕ ім. М.П. Бажана, 1990. -Т. 2-3.
3. Інвестиційний паспорт Бердянського району Запорізької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://investmentzp.org.ua> .
4. Інвестиційний паспорт Приазовського району Запорізької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://investmentzp.org.ua> .
5. Інвестиційний паспорт Приморського району Запорізької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://investmentzp.org.ua> .
6. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: Підручник [За заг. ред. В. Ф. Орлова] / Т.Г. Сокол. – К.: Грамота, 2006. – 264 с